

Valtionavustus kunnan peruspalvelut ja verotuloihin perustuvan valtionosuuksien tasauksen vahvistaminen 2025, oikaisuvaatimus

KH 24.02.2025 § 54
73/02.05.00.01/2025

Kuntalain (410/2015) 38 §:n mukaan kunnanhallitus johtaa kunnan taloutta ja 39 §:n mukaan vastaa sen taloudenhoidosta ja myös huolehtii sen sisäisestä valvonnasta ja valvoo kunnan etua. Julkishallinnon hyvä tilintarkastustapa (Suomen tilintarkastajat ry:n suositus 3/2020) kohdan 4.2 mukaan kunnanhallitus myös, yhdessä muiden tilivelvollisten kanssa, vastaa valtionosuuksien perusteista annettujen tietojen oikeellisuudesta.

Kunnanhallitukselle tuodaan osana sisäistä valvontaa ja kunnan edunvalvontaa käsittelyyn valtionvarainministeriön päätökset kunnalle myönnettyistä valtionosuuksista sekä valtionvarainministeriön päätökset verotulojen menetysten korvauksesta sekä kotikuntakorvausten perusosasta ja selvitetään edellä mainittujen vaikutukset kunnan talouteen.

Sysmän kunnan rahoitusjärjestelmästä tärkeimpiä ovat verotulot ja valtionosuudet. Näistä valtionosuudet muodostuvat

- valtionvarainministeriön hallinnoimasta peruspalvelujen valtionosuudesta ja verotulojen menetysten korvauksista ja
- opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoimasta opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta.

Valtionvarainministeriö (VM) on päättänyt 19.12.2024 vuodelle 2025 myönnettävästä peruspalvelujen valtionosuudesta ja verotulojen menetysten korvauksesta (VN/33429/2024). Päätöksessään ministeriö on pitäytynyt kannassaan, jonka johdosta Sysmän kunnan valtionosuutta vähentävinä tekijöinä on huomioitu Päijät-Hämeen Hyvinvointikuntayhtymän tilinpäätökseen sisällyttämä varaus tulevan palkkaharmonisointisopimuksen mahdollisten kustannusten kattamiseen. Kunta on toistuvasti huomauttanut, että kyseinen varaus ei perustu liikkeenluovutusta koskevaan lainsäädäntöön. Asiasta on pyydetty myös kaksi asiantuntijalausuntoa, jotka ovat tämän oikaisuvaatimuksen liitteenä. Asetusperusteisen tulkinnan kautta tehty ministeriön päätös on selkeästi ristiriidassa liikkeenluovutusta koskevan lainsäädännön kanssa ja siten perustuslain vastainen. Lisäksi ministeriö on päätöksessään pitänyt voimassa tulkintansa eläkeperusteiden maksujen kohdistamisesta kunnilta hyvinvointialueille siirtyviin kustannuksiin. Eläkeperusteinen maksu muuttui vuoden 2023 alusta tasausmaksuksi ja sen jako kuntien ja hyvinvointialueiden kesken tehtiin laskettujen palkkasummien suhteessa. Koska eläkeperusteisten eläkekustannusten vastuut on järjestetty nyt esillä olevan hyvinvointialueiden rahoitusmallin ulkopuolella, niitä ei tulisi huomioida hyvinvointialueille siirtyviksi kustannuksiksi. Todellisuudessa vastuu on pitkälti edelleen kunnilla.

Kunnan esittämät perustelut ovat yhteneviä vuoden 2024 valtionosuuspäätöstä koskevan muutoksenhaun kanssa. Kunta edellyttää molempien päätösten samansisältöistä muutosta. Kunta muistuttaa perustuslain § 107 velvoitteesta:

Lakia alemmanasteisten säädösten soveltamisrajoitus

Jos asetuksen tai muun lakia alemmanasteisen säädöksen säännös on ristiriidassa perustuslain tai muun lain kanssa, sitä ei saa soveltaa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa.

Sysmän kunta hakee oikaisua valtionvarainministeriön 19.12.2024 päätökseen (VN/33429/2024) kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetysten korvauksesta vuonna 2025 siltä osin kuin peruspalvelujen valtionosuuslaskelmissa on huomioitu Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän alijäämän kattamisvelvollisuus, joka aiheutuu yhtymän tekemästä omavaltaisesta ja lain kanssa ristiriitaisesta tilinpäätösvarauksesta. Oikaisua haetaan myös siltä osin, kuin laskelmassa on huomioitu eläkeperusteisia historiallisia kustannuksia, joiden vastuut eivät sote-uudistuksesta annetun lainsäädännön kautta siirtyneet kunnalta hyvinvointialueelle.

Valmistelija

Nimi: Susanna Leppänen
Tehtävänimike: Taluspäällikkö
Puh: 044 713 4506
Email: etunimi.sukunimi@sysma.fi

Kunnanjohtajan ehdotus

Sysmän kunta katsoo esittelytekstin mukaisin perustein, että valtionvarainministeriön 19.12.2024 valtionosuuspäätös (VN/33429/2024) on syntynyt virheellisesti ja lainsäädännön vastaisiin tulkintoihin perustuen. Perusteet on esitetty myös vuoden 2024 valtionosuuspäätöksen muutoksenhaun yhteydessä.

Kunnanhallitus päättää hakea muutosta valtionvarainministeriön 19.12.2024 valtionosuuspäätökseen (VN/33429/2024) kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetysten korvauksesta vuonna 2025:

1. siltä osin kuin valtionosuuslaskelmissa on huomioitu Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän alijäämän kattamisvelvollisuus, joka aiheutuu yhtymän tekemästä tilinpäätösvarauksesta liittyen mahdolliseen palkkaharmonisaatoratkaisuun ja joka vaikuttaa Sysmän kunnan valtionosuuksiin ja verotulomenetysten korvauksiin, sekä
2. siltä osin, kuin laskelmassa on huomioitu Sysmän kunnan eläkeperusteisia eläkevastuiden historiallisia kustannuksia, joiden vastuut eivät siirtyneet hyvinvointialueille. Sysmän kunta katsoo, että siirtolaskelmassa siirtyviksi kustannuksi ei voida sisällyttää eritä, jotka eivät todistettavasti ole siirtyneet kunnalta hyvinvointialueiden vastuulle kustannuksen suuruudesta huolimatta.

Päätös

Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti ehdotuksen.